

Yeni

YOL

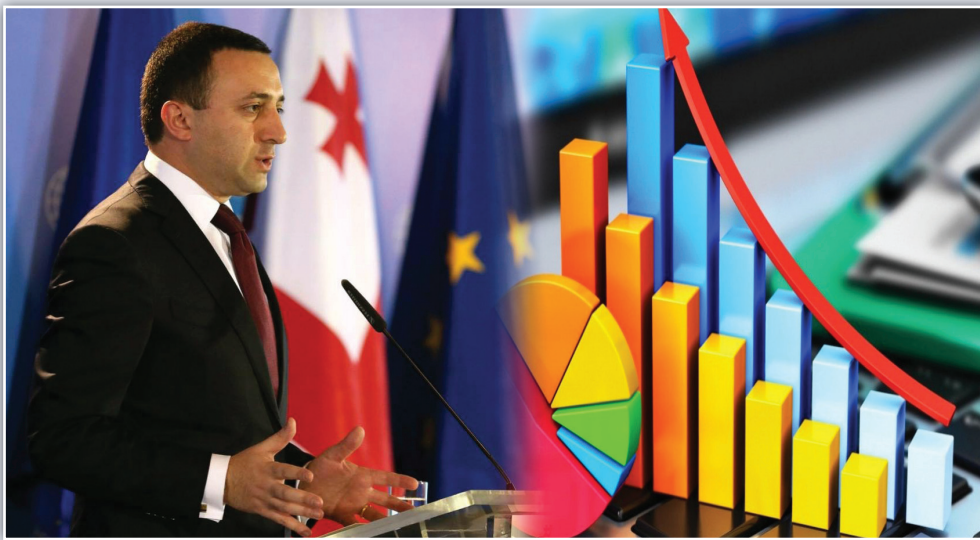
15 Sentyabr

2022-ci il

№ 017 (164)

İCTİMAİ QƏZET * yeni yol qazeti@gmail.com * "ayna oqla" bələdiyyə təşkilatına qəzet * HAQQIN SÖZÜ - SÖZÜN HAQQI

GÜRCÜSTAN İQTİSADİYYATI 10,3 FAİZ ARTIB

Gürcüstan iqtisadiyyatı cari ilin 7 ayı ərzində (yanvar-iyul) 10,3 faiz artıb. Bu barədə Baş nazir İrakli Qaribaşvili hökumətin iclasında məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, Ukraynada gedən proseslər Gürcüstana da təsir-siz ötürməyib. Bunun müqabilində 10 faizdən çox iqtisadi artıma nail olmaq böyük gücün və aparılan məqsədyönlü fəaliyyətin nəticəsidir.

Hökumət başçısı bildirib ki, cari ilin yanvar-iyul ayları ərzində xarici ticarətdə ixracın həcmi 40 faiz artıb.

Ölkəyə xaricdən pul köçürmələrinin həcmi isə 46,8 faiz artaraq 300 milyon dolları keçib.

Baş nazir həmçinin biznes sektorunda dövriyyənin 25 faiz artdığını da vurğulayıb.

Qeyd edək ki, Gürcüstan Milli Statistika Xidməti də ölkədəki iqtisadi artım göstəricilərini açıqlayıb.

Bildirilir ki, 2022-ci ilin iyul ayında ümumi daxili məhsul istehsalı əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 9,7 faiz, 2022-ci ilin 7 ayı üzrə orta göstərici isə 10,3 faiz müəyyən edilib.

HÖKUMƏT ÖLKƏNİN YENİ İNKİŞAF STRATEGİYASINI HAZIRLAYIB

Gürcüstan hökuməti ölkənin 2030-cu ilədək yeni inkişaf strategiyasını təsdiq edib. "Gürcüstanın İnkişaf Strategiyası - 2030" adlı sənəd Baş nazir İrakli Qaribaşvilinin təşəbbüsü ilə hökumət tərəfindən hazırlanıb. Bu barədə jurnalistlərə hökumət aparatının rəhbəri Revaz Cavaladze məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, yeni strategiya Gürcüstan ilə Avropa İttifaqı arasında imzalanmış asosiasiya sazişinin bütün prinsiplərinə cavab verir.

İnkişaf strategiyasında iqtisadi, sosial sahələrdə həyata keçiriləcək siyasətin prioritetləri, təhlükəsizlik, həmçinin sabitliyin daha da möhkəmləndirilməsi, insan hüquq və azadlıqlarının effektiv müdafiəsinin təmin olunması kimi əsas prinsiplər əksini tapıb.

ÖLKƏNİ TƏRK EDƏNLƏRİN SAYI ARTIB

Son illər ərzində Gürcüstan əhalisinin emiqrasiyası və ölkəyə xaricdən pul köçürmələri xeyli artıb. Bu barədə Siyasət və Menejment üzrə Konsultativ Qrup (PMCG) məlumat yayıb.

Məlumatla əsasən, 2010-cu ildən 2020-ci ilədək Gürcüstan əhalisinin 861 min nəfəri ölkədən gedib. Bu da ümumi əhalinin 23 faizini təşkil edib. Ölkəni tərk edənlərin 450 mini Rusiyaya gedib. Qalan emiqrantların

85 mini Yunanıstana, 65 mini Ukraynaya, 49 mini Azərbaycana və digər ölkələrə üz tutublar.

GÜRCÜSTAN VƏTƏNDAŞLIĞI ALAN RUSİYALILARIN SAYI ARTIB

2018-2022-ci illərdə 6075 Rusiya vətəndaşı Gürcüstan vətəndaşlığını qəbul edib. Bu, İnformasiya Azadlığının İnkişafı İnstitutunun yaydığı statistikada öz əksini tapıb.

Qeyd olunub ki, 2021-ci ildə 1342, 2020-ci ildə 629, 2019-cu ildə 1219, 2022-ci ilin ilk yeddi ayı ərzində isə 723 Rusiya vətəndaşı Gürcüstan vətəndaşlığını qəbul edib.

İnstitutun hesabatına görə, Rusiyanın Ukraynaya təcavüzü başlayandan bəri Rusiya vətəndaşları arasında Gürcüstan vətəndaşlığını almağa çalışanların sayı artıb.

Səh. 2 MƏDƏNİ SURƏTDƏ PAMBIQLA ELƏ BAŞ KƏSƏRLƏR Kİ, HEÇ RUHUN DA İNCİMƏZ - Aygül İsayeva yazır

Səh. 3 İSLAM DİNİNİN ELMƏ VERDİYİ ƏHƏMİYYƏT - Hacı Bəkiroğlu yazır

Səh. 4 YENİ TƏDRİS İLİ ÜÇÜN 6 ƏSAS DƏYİŞİKLİK

Səh. 4 NAZİRLİYİN AÇIQLAMASI: DƏRS SAATI 10-15 DƏQİQƏ ARTIRILIR

Səh. 5 RUSTAVİDƏN ALMANİYAYA, İSVEÇRƏYƏ APARAN ÖZÜNƏİNAM VƏ FƏDAKARLIQ YOLU - Anna İsaabel yazır

Səh. 5 MƏRHƏMƏT - Aytən Fətullayeva yazır

Səh. 6 TÜRKDİLLİ XALQLARIN ƏXLAQİ-ESTETİK ALƏMİ - Elizbar Cavelidze

Səh. 7 NİDERLAND - PƏRDƏ ARXASINDAKI GERÇƏKLƏR - Afiq Muxtarov yazır

MƏDƏNİ SURƏTDƏ PAMBIQLA ELƏ BAŞ KƏSƏRLƏR Kİ, HEÇ RUHUN DA İNCİMƏZ

Gürcüstanda fəaliyyət göstərən Azərbaycan məktəblərinin sayı həm ilbəil azalır, həm də ki, müxtəlif səpkidə olan problemləri artır. Milli məktəblərimiz kütləvi surətdə bağlanaraq sayı 183-dən (1989-cu il) 116-ya (2022-ci il) qədər azalıbdır. 116 məktəbdən 79-u Azərbaycan, yerdə qalanları isə sektor, qarışıq məktəblərdir (Azərbaycan-gürcü; Azərbaycan-rus və s.). Gürcüstan Respublikasının təhsil qanunvericiliyinə görə, əgər milli azlıq nümayəndələri gürcüdilli və ya sektor məktəblərində təhsil alırlarsa, məktəb onlara ana dili üzrə fənnin tədris edilməsi təklifini irəli sürmək hüququna malikdir. Belə olan halda 1 qrupda şagirdlərin sayı minimum 10 nəfər olmalıdır. Məsələn, tutaq ki, “A” ictimai məktəbi əvvəllər ancaq azərbaycandilli məktəb idisə, sonradan bu məktəbdə əlavə olaraq gürcü sektoru açmaqla Azərbaycan-gürcü sektoru yaradıldı. Məktəbin tam səlahiyyəti var ki, gürcü sektorunda təhsil alan azərbaycanlı şagirdlər üçün Azərbaycan dili və ədəbiyyat fənninin tədrisini təşkil etsin. Ancaq məktəbin kifayət qədər büdcəsi olmadığından bu qanun kağız üzərində qalmaqdadır.

Təəssüflər olsun ki, artıq bir çox məktəblərdə Azərbaycan dili və ədəbiyyat fənni üzrə dərslər saatları 5 saatdan 3 saata kimi azaldılıb. Bu məsələ ilə bağlı, müəllimlər arasında nə üçün bu il daha çox narazılıqlar, şikayətlər oldu sualına cavab vermək üçün Gürcüstanın təhsil və elm naziri Mixeil Çxenkelinin keçən il və

bu il “Milli kurikulumun təsdiq edilməsi haqqında” əmrə dəyişiklik edilməsi ilə bağlı imzaladığı sərəncamları müqayisə etmək kifayətdir. Məsələn, cənab nazirin 2021-ci ilin 3 avqust tarixində imzaladığı №59/6 sayılı sərəncamda IX sinif üçün nəzərdə tutulan tədris planında “ana dili” üçün nəzərdə tutulan həftəlik dərslər saatlarının qarşısında 5 saat yazılıb. IX sinifdə həftəlik ümumi dərslər yükü maksimum 37 saat təyin edilmişdir. Tədris planında nəzərdə tutulan fənlər nazirliyin təyin etdiyi saatlara uyğun olaraq keçirilirdi. Hətta ikinci xarici dilə 2 saat ayrılanda belə ümumi 37 saatlıq limiti aşmırdı. Ona görə də keçən il ana dili üzrə həftəlik dərslər saatını 5 saat, ikinci xarici dil üzrə isə 2 saat saxlamaq mümkün idi.

Gürcüstanın təhsil və elm naziri Mixeil Çxenkelinin 19 avqust 2022-ci il tarixində “Milli kurikulumun təsdiq edilməsi haqqında” əmrə dəyişiklik edilməsi ilə bağlı imzaladığı №93/6 sayılı sərəncamda isə IX sinif üçün nəzərdə tutulan tədris planında “ana dili” üçün nəzərdə tutulan həftəlik dərslər saatlarının qarşısında 3-5 saat yazılıb. IX sinifdə həftəlik maksimum ümumi dərslər yükü isə keçən il ilə müqayisədə 2 saat az, yəni 35 saat təyin edilib. Belə olan halda, məktəb direktorunun ikinci xarici dil üzrə dərslər saatlarını artırması ana dili üzrə dərslər saatlarının azalması hesabına baş verəcək. Nə üçün məhz ana dilinin hesabına? Çünki nazirlik belə qərar qəbul edib: **“Azərbaycan dili və ədəbiyyat fənninə həftədə minimum 3, maksimum 5 saat vaxt ayrılır. Eyni zamanda, məktəb ikinci xarici dilin tədrisinə 1 və ya 2 saat ayırmaq qərarına gələrsə, ana dilinin tədrisinə maksimum 3 saat ayrılmalıdır.”**

Milli tədris planına istənilən fənnin əlavə edilməsi və ya istənilən fənn üzrə dərslər saatlarının artırılması heç bir halda

ana dili üzrə dərslər saatlarının azalması hesabına baş verməli deyil. Nə üçün başqa fənlərin hesabına deyil, məhz ana dilinin hesabına baş verməlidir? Nə üçün tədris planında başqa fənlərin qarşısında 3-5 saat deyil, məhz ana dilinin qarşısında 3-5 saat yazılır? “Tə-cavüzə qalan” nə üçün ana dili olmalıdır?

İkinci xarici dil üzrə saatların artırılması ana dili üzrə saatların azaldılması hesabına baş verməsi qətiyyənlə yolverilməzdir. Azərbaycan məktəblərində necə ki, gürcü dilinə 5 saat ayrılır, ana dilinə də eynilə 5 saat ayrılmalıdır. Dövlət dili ilə ana dilinə ayrılan saatlar arasında fərq olmalı deyil. Gürcüstan dövləti qeyri-gürcüdilli məktəblərdə ikidilli (bilingual) təhsilə keçməyi planlaşdırır. Milli kurikulumda ana dili üzrə dərslər saatlarının azaldılmasına dolaylı yolla imkan yaratmaqla bu məqsədə necə nail olmaq olar? Hələ mən, universitet səviyyəsində ümumiyyətlə ikidilli kadrların hazırlanmasından danışıram. İkidilli təhsil sisteminə kor-koranə keçid qeyri-gürcüdilli məktəblərdə yaşanan problemləri bir qədər də dərinləşdirəcək.

Bizim hazırda çalışdığımız sərəncamda 3-5 saati ləğv etməmək, milli tədris planına ana dili üzrə həftəlik dərslər saatlarını birbaşa 5 saat yazdırmağa nail olmaqdır. Həmçinin “məktəb ikinci xarici dilin tədrisinə 1 və ya 2 saat ayırmaq qərarına gələrsə, ana dilinin tədrisinə maksimum 3 saat ayrılmalıdır” **şərti** də ləğv edilməlidir. Çıxış yolu yəqin ki, siniflər üzrə ümumi dərslər saatlarını artırmaqdadır. Belə olan halda ana dili üzrə dərslər saatları 5 saat olaraq qalacaq, eyni zamanda ikinci xarici dil də tədris olunacaq.

Qeyd edim ki, əvvəllər Azərbaycan dili və ədəbiyyat üzrə həftəlik dərslər saatları 7 saat idi, daha sonra 6, sonra 5, sonda isə 3-5 saat olaraq təyin edilib. Kim qərantıya verə bilər ki, gələcək il yeni sərəncam imzalananda ana

dili üzrə dərslər saatlarının qarşısına birbaşa 3 saat yazılmayacaq?

Gələcək fəsadlar açıq-aydın görünür. Ana dili xarici dil ilə eyniləşdirilir. Xarici dil ilə ana dilinə ayrılan saatlar eyniləşdiriləcəksə, o zaman hansı azərbaycandilli məktəbdən söhbət gedə bilər? Nə üçün Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimlərinin 10 ilə yaxın müddət ərzində sertifikatlaşdırma imtahanlarında iştirak edib baş müəllim statusu alması üçün imkan yaradılmırdı? 20-30 illik təcrübəsi olan müəllim nə üçün “təcrübəçi müəllim” statusu altında qəpik-quruşa işləməlidir? Bu gedişatla, Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimləri “aparıcı” və “mentor” müəllim statuslarını almaq üçün daha 10 il də gözləməli olacaqlar?!

Çox təəssüflər olsun ki, *bəzi mənşəyi bəlli olmayan ünsürlər* başımızın altına yastıq qoymağa çalışırlar, sanki təşvişə ehtiyac yoxdur deyər insanlarda çəşqinlik yaradırlar. Səhv etmərsə **“sapı özümüzədən olan baltalar”** ifadəsi ancaq bizdə işləyir. Nə qədər qanıxarab olmalısın ki, dəstək olmaq əvəzinə, əks gedəsən...

Qeyd: Nazirin imzaladığı sərəncamlarda tədris edilən fənnin adı kimi “ana dili” və ya “etnik azlığın dili” sözləri yazılır, əslində isə tədris olunan fənn Azərbaycan dili və ədəbiyyatdır. Ana dilinə 3 saat ayrılması o deməkdir ki, həftədə 2 saat Azərbaycan dili, 1 saat isə ədəbiyyat keçiriləcək, proqramda nəzərdə tutulanı da çatdırmaq mümkün olmayacaq. Azərbaycan məktəblərində 1-ci xarici dil kimi adətən ingilis dili keçirilir, 2-ci xarici dil kimi isə rus və ya alman dili keçirilir. Gürcü dili dövlət dilidir, xarici dil kimi tədris edilmir, Azərbaycan dili isə ana dilimizdir.

Ana dilimizi qoruyaq! Ana dilimizə sahib çıxaq!

Aygül İSAYEVA
İqtisadiyyat üzrə fəlsəfə doktoru

DAXİLİ İŞLƏR NAZİRİ TÜRKİYƏNİN YENİ SƏFİRİ İLƏ GÖRÜŞÜB

Gürcüstanın daxili işlər naziri Vaxtanq Qomelauri Türkiyə Respublikasının Gürcüstana yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Ali Kaan Orbay ilə tanışlıq görüşü keçirib. Bu barədə

Gürcüstanın Daxili İşlər Nazirliyi məlumat yayıb.

Məlumat əsasən, nazir yeni təyinatı münasibətilə səfiri təbrik edib, ona gələcək fəaliyyətində uğurlar arzulayıb. Vaxtanq Qomelauri həmçinin Borjomi bələdiyyəsində yangınsöndürmə işlərində ixtisaslaşmış yangınsöndürmə təyيارələri ilə operativ köməyə görə Türkiyə Respublikasına xüsusi təşəkkürünü bildirib.

Görüş çərçivəsində tərəflər iki ölkənin qurumları arasında hüquq mühafizə sahəsində ikitərəfli əməkdaşlığın vacibliyini vurğulayıb və gələcək əlaqələrin perspektivlərini müəyyən ediblər.

V.Qomelauri birgə səylərlə qeyd olunan əməkdaşlığın daha da dərinləşəcəyinə ümidvar olduğunu bildirib.

GÜRCÜSTAN VƏ TÜRKİYƏ AZAD TİCARƏT SAZİŞİNƏ DÜZƏLİŞLƏR EDİLİB

Gürcüstan və Türkiyə Azad Ticarət Sazişinə yeni düzəlişlər edilib. Sənədi Gürcüstanın Baş nazirinin müavini, iqtisadiyyat və davamlı inkişaf naziri Levan Davitaşvili və Türkiyənin ticarət naziri Mehmet Muş imzalayıblar.

Gürcüstan İqtisadiyyat Nazirliyindən bildirilib ki, bu sənəd sayəsində Gürcüstan Türkiyəyə məhsul ixrac edərkən yeni güzəştlər əldə edəcək.

Yeni sənəd qüvvəyə mindikdən sonra Gürcüstandan Türkiyəyə bir sıra məhsullar – mal-qara, mal ətə, yaşıl çay, quru meyvələr, kivi, limon, pomidor konservləri və ərzaq məhsulları sifir tarifi dərəcəsi ilə ixrac olunacaq.

Bundan başqa, Türkiyə tərəfi bal, alma və şərab üçün kvotaları artırır.

Qeyd edək ki, Gürcüstanla Türkiyə arasında Azad Ticarət Sazişi 2008-ci il noyabrın 1-də

qüvvəyə minib və bu dövr üçün azad ticarət sazişlərinin imzalanması formatına görə yalnız mal ticarətinə şamil edilib.

Gürcüstan 2016-cı ildən Türkiyə ilə azad ticarət sazişinin tarif bölməsində dəyişiklik edilməsi və müqaviləyə bəzi xidmətlərin əlavə edilməsi istiqamətində iş aparır.

GÜRCÜSTAN VƏ TÜRKİYƏ ARASINDA SİYASİ MƏSLƏHƏTLƏŞMƏLƏRİN NÖVBƏTİ MƏRHƏLƏSİ BAŞ TUTUB

Gürcüstan və Türkiyə Xarici İşlər Nazirlikləri arasında nazir müavinləri səviyyəsində siyasi məsləhətləşmələrin növbəti mərhələsi baş tutub. Tərəflər arasında görüş Kaxetidə keçirilib.

Gürcüstan nümayəndə heyətinə Gürcüstanın xarici işlər nazirinin birinci müavini Laşa Darsalia, Türkiyə nümayəndə heyətinə isə Türkiyənin xarici işlər nazirinin müavini Sedat Önəli rəhbərlik edib.

Nazirliyin məlumatına görə, görüş zamanı yüksək səviyyəli qurumlar tərəfindən qarşılıqlı səfərlərin artırılmasının vacibliyi, ticari-iqtisadi əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi və investisiyaların cəlb edilməsi perspektivləri vurğulanıb.

Həmçinin regionda cərəyan edən proseslərə, sabitliyin və sülhün təşviqi baxımından Gürcüstan və Türkiyənin rolu qeyd olunub.

Görüşdə Türkiyə tərəfi Gürcüstanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə, həmçinin Gürcüstanın NATO-ya inteqrasiyasına dəstəyini bir daha ifadə edib.

TÜRKİYƏ SƏFİRİ "GEOCASE" ANALİTİK MƏRKƏZİN RƏHBƏRİ İLƏ GÖRÜŞÜB

Gürcüstanın "Geocase" Analitik Mərkəzinin sədri Viktor Kipiani Türkiyənin Gürcüstandakı yeni səfiri Ali Kaan Orbayı qəbul edib. Bu barədə mərkəzin yaydığı məlumatda bildirilib.

Məlumat əsasən, bu görüş səfirin Gürcüstanın Analitik Mərkəzi ilə keçirdiyi ilk görüşdür.

Görüşdə "Geocase" sədri türkiyəli

qonağı təşkilatın fəaliyyəti və həyata keçirdiyi layihələrlə tanış edib. Tərəflər regionda və dünyada aparılan aktual hadisələri, Gürcüstan-Türkiyə strateji tərəfdaşlığının möhkəmləndirilməsi məqsədilə əlaqələrin daha da genişləndirilməsi perspektivlərini müzakirə ediblər. Tərəflər həmçinin müxtəlif istiqamətlərdə gələcək sıx əməkdaşlığa hazır olduqlarını da vurğulayıblar.

İSLAM DİNİNİN ELMƏ VERDİYİ ƏHƏMİYYƏT

Hacı BƏKİROĞLU

hacihaciyev@hotmail.com

Bu gündən artıq körpə balalarımız məktəb həyatına başlayırlar. Bəziləri bu il başlayacaqlar, bəziləri də artıq məktəbin nə olduğunu bilirlər. Fürsətdən istifadə edib bütün məktəbliləri və ali məktəb tələbələrini yeni dərs dönəmi münasibətilə təbrik edirəm. Məhz mən də bu saydakı yazımı islam dininin təhsilə, elmə verdiyi əhəmiyyətə həsr etmək istədim.

Hər bir cəmiyyətin gələcəyini quran, o cəmiyyəti aydın gələcəyə daşıyan məhz o cəmiyyətin elmi, savadlı nümayəndələridir. İslam dini də bunu nəzərə alaraq məhz müqəddəs Qurani-Kərimin ilk ayələri ilə Hz. Peyğəmbər və onun şəxsində bütün müsəlmanlara oxumağı əmr etmiş, onları qələmlə yazmağa və elmdə inkişaf edib yetkinləşməyə təşviq etmişdir. "Yaradan Rəbbinin adıyla oxu! O, insanı "ələq"dən yaratdı. Oxu! Sənin Rəbbin ən comərd olandır. O, qələmlə yazmağı öyrədəndir, insana bilmədiyini öyrədəndir" ("Ələq", 1-5) məalındakı ilk vəhyin "oxu" əmrilə başlaması və bu əmrin beş qısa ayə içində iki dəfə təkrar edilməsi, oxumanın və elmin dində və insan həyatında nə qədər əhəmiyyətli olduğunu ortaya qoymağdadır. Ayədə nəyi oxuması tam olaraq qeyd edilməmişdir. Çünki islam dini heç zaman bir tərəfli baxmamışdır hadisələrə. Elmdə də bu yolu izləyərək istər dini elmlər olsun, istərsə də dünyəvi elmlər olsun, müsəlmanın oxuyub öyrənməsini istəmişdir. İslam dininin istədiyi bir şey vardır ki, bu, bir tək elmdə deyil, bütünlüklə hər sahədə bir şeyi kibirlənmək, göstəriş olsun deyər öyrənməyi yox, Allah üçün, başqalarına faydalı olması üçün öyrənməsini istəməkdədir. Onun üçün də məhz ayədə yaradan Rəbbinin adı ilə oxu buyurulmaqdadır ki, islam dininə görə, Allah üçün edilməyən heç bir işdə fayda yoxdur.

Başqa bir ayədə isə Allahdan qulları arasında yalnız alimlər (lay-iqincə) qorxarlar ("Fatir", 28) buyurulmaqdadır. Bundakı mənə isə budur ki, alimlər, həqiqi elm sahibləri həqiqəti görür və kainatdakı nizamı daha aydın müşahidə edər, Yaradanı daha yaxşı tanıyarlər. Onun üçün də onun qüdrəti qarşısında necə davranacaqlarını da bilirlər. Onu da qey edək ki, ayədəki qorxu hörmət mənasında da anlaşılmaqdadır.

"Zümər" surəsinin 9-cu ayəsində isə Allah "Heç bilənlərə bilməyənlər bir olarmı?! Ancaq ağıl sahibləri düşünüb ibrət alırlar" buyurmağdadır. Peyğəmbərimiz isə "Elm öyrənmək kişi və qadın, hər bir müsəlmana fərzdür" (Mişkatül-Mesabih, c. 1, s. 233) buyuraraq islam dininin elmə və təhsilə verdiyi əhəmiyyəti bir daha gözlər önünə sərir.

Məkkədən Mədinəyə hicrət edən Peyğəmbər (s.ə.s.) ilk olaraq Məscidi Mүнəvvərəyi inşa etdirməklə birlikdə islamın ilk universiteti deyər biləcəyimiz Suffə məktəbini də ona bitişik olaraq inşa etdirir. Orada təhsil alan səhabələr sonralar dünyanın müxtəlif ölkələrinə dağılaraq islamı yayırlar.

Fəxrəddin Razini, İbn Sinanı, Şeyx Nizamini, Füzulini və neçə-neçə elm xadimlərimiz məhz bu əmrləri özlərinə düstur olaraq həm dünyəvi, həm də dini elmləri oxuyaraq və oxudaraq o üstün səviyyəyə gəlmişdilər. Həndəsə elminin, cəbr elminin ixtirası da məhz islam alimlərinin elmlərinin dünyaya bir ərmağandır.

Bu gün islam dinini savadsızlıqla suçlayanlar, nə qədər ki, özlərini hər bir mədəniyyətini islamdan almış Avropa mənsubu sayacaqlar və oraya imrənəcəklər o zamanın içində də savadsız və elmsiz olaraq qalacaqlar.

İŞ TƏCRÜBƏSİNƏ GÖRƏ MÜƏLLİMİN ƏMƏKHAQQI ƏLAVƏSİ NƏ QƏDƏRDİR?

Hər müəllimin əməkhaqqı fərdi hesablanır. Müəllimin əməkhaqqına iş təcrübəsinin çox olması da təsir göstərir.

İş təcrübəsinə görə müəllimin əməkhaqqının 3 dərəcəsi var: 5 ilə qədər, 10 ilə qədər və 10 ildən çox iş təcrübəsi.

İş təcrübəsinə görə əməkhaqqı əlavəsi az olsa da, bu, müəllimlərin ümumi əməkhaqqına təsir göstərmiş olur. Məsələn, bakalavr diplomuna sahib müəllimlərdə 5 ildən çox işləyən müəllimlər 1

dərs saati üçün 27,56 lari alırlar. Eyni təhsili olan və 5 ilə qədər iş təcrübəsinə malik müəllimlər 26,55 lari alırlar. 10 ildən çox iş təcrübəsi olan və bakalavr diplomuna sahib olan müəllimlər isə bir dərs saatına görə 27,9 lari alırlar.

Magistratura diplomuna sahib olan, 5 ildən az iş təcrübəsinə malik müəllimlər 1 dərs saatına görə 29,14 lari, eyni təhsilə sahib olan və 5 ildən artıq iş təcrübəsi olanlar 30,15 lari alırlar. 10 ildən artıq iş təcrübəsi olan magistratura diplomuna sahib müəllimlər isə 1 dərs saatına görə 30,49 lari əməkhaqqı əlavəsi alırlar.

Doktorluq dərəcəsinə gəldikdə isə: 5 ilə qədər iş təcrübəsi olanlar 1 dərs saati üçün 31,73 lari, 5 ildən artıq iş təcrübəsi olanlar 32,74 lari, 10 ildən artıq iş təcrübəsi olanlar isə 33,08 lari əməkhaqqı əlavəsi alırlar.

NAZİRLİYİN AÇIQLAMASI: DƏRS SAATI 10-15 DƏQİQƏ ARTIRILIR

Yeni tədris ilindən dərs vaxtı 10-15 dəqiqə artırılacaq. Əgər ötən il bir dərsə 30 və ya 35 dəqiqə ayrılırdısa, bu dəfə məktəblərin dərs vaxtını azaltmaq hüququ yoxdur. Sınıflərə əsasən dərs saati 40 və ya 45 dəqiqə olacaq.

Məsələ ilə bağlı Təhsil və Elm Nazirliyinin qaynar xəttindən "etaloni.ge"-yə bildirişlər ki, ötən tədris ilində tənzimləmələrdən irəli gələrək məktəblərdə dərs saatının azaldılması üçün güzəştə yol verilib. Bu dəfə buna ehtiyac yoxdur, hər bir fənnə milli tədris planı ilə tətbiq edilmiş vaxt sərf olunmalıdır.

"Dərs saati adi rejimə qayıdır. Əgər hansısa məktəbdə dərslər fərqli vaxtla keçirilsə, bu, nazirliklə razılaşaraq edilir. Ötən il pandemiya görə dərslərin vaxtı azaldılmışdır. İndi isə dərslər adi rejimdə keçiriləcək. 45 dəqiqə standart vaxtdır. Ötən tədris ilində bu, məktəblər növbələrarası distansiyaya və tənzimləmə ilə nəzərdə tutulmuş digər işlərə riayət edə bilsinlər deyərək tətbiq edilmişdir. Bu dəfə isə dərslər standart vaxta əsasən keçiriləcək", - nazirliyin qaynar xəttindən bildirilib.

Milli tədris planına əsasən, ictimai məktəblərdə III-XII siniflərdə dərs saati 45 dəqiqə olacaq. I sinifdə dərsin müddəti 35 dəqiqə, II sinifdə isə 40 dəqiqə olacaq.

YENİ TƏDRİS İLİ ÜÇÜN 6 ƏSAS DƏYİŞİKLİK

2022-2023-cü tədris ili üçün ümumtəhsil müəssisələrinə, müəllim və şagirdlərə aid olan bir neçə yenilik artıq məlumdur:

1. "Ümumtəhsil haqqında" Gürcüstan qanunvericiliyində dəyişiklik edilib və dəyişikliyə əsasən, 1 oktyabra qədər 6 yaşlı tamamilə uşaqlar birinci sinfə gedə biləcəklər.

2. Təhsil nazirinin qərarına görə, birinci sinif şagirdlərinə məcburi şahmat tədris olunacaq;

3. 10-cu sinif şagirdləri yeni qırflənmiş dərslərdən istifadə edəcəklər.

4. 10-cu sinifdə tarix fənni iki hissəyə bölünüb və şagirdlər "Tarix"i və "Gürcüstan tarixi"ni ayrı-ayrılıqda öyrənəcəklər.

5. Orta pilləyə məcburi layihələrlə sonrakı fənlər əlavə edilib: vətəndaş təhsili, musiqi, tətbiqi və təsviri incəsənət.

6. 2022-2023-cü tədris ilindən məktəblərdə mərhələli şəkildə həkim saati tətbiq olunacaq və başlanğıc pillədə şagirdlər qorunma və təhlükəsizlik haqqında lazımı məlumatlar alacaqlar. Uşaqlarla tibbi ünsiyyətdən əlavə, məktəb həkiminin təhsil məsələlərini müzakirə etmək öhdəliyi də olacaq.

MƏKTƏBƏ İŞƏ QƏBUL OLUNARKƏN MÜSAHİBƏ ZAMANI KOMİSSİYANIN VERƏCƏYİ ƏSAS SUALLAR

Məktəblər kütləvi şəkildə vakansiya elan ediblər. Məlumdur ki, iş müsahibəsi zamanı nazirliyin, resurs mərkəzin və Müəllimlər Evinin nümayəndələri iştirak edirlər və təbii ki, bu zaman komissiyanın gələcək müəllimə hansı sualla müraciət edəcəyi maraqlıdır.

Sinfin idarə edilməsi, inklüzivlik, inteqrasiya edilmiş dərs, yeni tədris planı, biliyin üç növü, kompleks tapşırıqlar, metodlar, strategiyalar... – ümumtəhsil müəssisəsinin əməkdaşı bunları mütləq bilməlidir.

"Etaloni.ge" iş müsahibəsi zamanı ən çox verilən sualları təqdim edir:

Özünüz haqda danışın.

– Əlbəttə, ilk növbədə özünüzü təqdim etməlisiniz. Müsahibə komissiyasına özünüzü tanımaq və özünüz haqda danışmaq şəraiti yaradılanda ölçülərə riayət edin. Artıq danışmaq lazım deyil. Demək istədiklərinizi lazımsız məlumatla uzatmayın.

Məktəbdə işləmək təcrübəniz varmı?

– Əgər müəllim olaraq işləmişinizsə bunu mütləq bildirin. İşləməyibsinizsə və bu peşə üzrə ilk addımları indi atmağa çalışırsınızsa öz arzularınızdan, məqsədlərinizdən danışın. Ancaq burada da ölçüyə riayət edin.

Niyə məktəbdə işləmək istəyirsiniz?

– Uşaqlıqdan müəllim olmağı arzulamağınız haqqında sözlər bu suala cavab olaraq lazım gəlməyəcək. Motivasiyanızın real səbəbi nədir, konkret olaraq onu açıqlayın. Özünüzü müəllim kimi necə təsəvvür edirsiniz? Niyə bu statusa layiqsiniz və sizin işlə təmin edilməyiniz məktəbə və şagirdlərə hansı faydanı verəcək?

Milli tədris planı və standart nə deməkdir?

– Bu suallar sizdən peşəkar bilik tələb edir. Milli tədris planı Gürcüstanın ümumtəhsil sisteminin hansı nəşillərin yetişdirilməsinə dəstək olacağını müəyyən edir. Milli tədris planı bütün mühüm hadisələri və ümumtəhsil müəssisələrində qərar qəbul edilməsini tənzimləyir.

Standart isə fənlərə uyğun olaraq şagirdin konkret fənn üzrə nəyi öyrənməli olduğunu, hansı biliyi əldə etməli olduğunu, müəllimin ilin sonunda hansı nəticəni əldə etməli olduğunu və bu kimi məsələləri müəyyən edir. Müsahibə mərhələsinə qədər sizə məsləhət görərdik ki, tədris edəcəyiniz fənnin standartını oxuyasınız və üçüncü nəsil milli tədris planı ilə tanış olasınız.

Yeni məktəb modeli haqda nə eşitmisiniz? Kompleks tapşırıqlar nə deməkdir və sizcə niyə mühümdür?

– Müsahibə götürən şəxs qeyd olunan suallarla istəyir ki, yeni təhsil yanaşmaları, konkret olaraq üçüncü nəsil milli tədris planı barədə nə bildiyinizi öyrənsin. Kompleks tapşırıqların məzmunu və məqsədini necə başa düşürsünüz. Bu barədə bizim veb-səhifədə məlumatla tanış ola bilərsiniz (etaloni.ge).

Səhifədəki məlumatlar
"etaloni.ge" saytından götürülüb. Gürcü dilindən tərcümə etdi:
Aynurə ƏLİYEVƏ

RUSTAVİDƏN ALMANİYAYA, İSVEÇRƏYƏ APARAN ÖZÜNƏİNAM VƏ FƏDAKARLIQ YOLU

Mənim adım Anna İsabell, Rustavi şəhərində hərbi ailəsində anadan olmuşam. Daha sonra ailə vəziyyətimdən və maddi durumumuzdan asılı olaraq Almaniyaya köçmək məcburiyyətində qaldım.

İlk gəldiyim illərdə "AU-PAIR" proqramı ilə Almaniyada çalışdım. Sonra alman dilini öyrəndim və təhsilimi texniki sahədə Konstanz

(Almaniya) və Sürix (İsveçrə) universitetlərində davam etdirdim. İxtisasca proqramlaşdırma mühəndisiyəm. Bu sahədə öz şirkətimi yaratmışam və bir sıra şirkətlərlə ortaq işlər görürəm.

Əminəm ki, bu gün Gürcüstanda mənim 2002-ci ildə ölkəni tərk etməzdən əvvəl olduğum kimi yaşayan, çıxılmaz vəziyyətdə olan insanlar var. Bunu yazmaqda məqsədim onlara heç bir zaman ümiddən əl üzümək və amallar uğurunda mübarizə aparmaq lazım olduğunu demək istəməyimdirdi. Bu həyatda insanın mübarizə aparıb nail ola bilməyəcəyi bir şeyin olduğuna inanmıram. 2018-ci ildə müdafiə etdiyim doktorluq səviyyəmə görə ən yaxşı proqramçı kimi təqaüdə layiq görüldüm.

Hörmətli gələcək tələbələr, bu gün Almaniyaya gəlişimin iyirmi ili tamam olur. Ailəmdən və ölkəmdən ayrılan zaman 17 yaşım var idi. Uzun bir yol və bu yolda tək addımladım. Tək və eyni zamanda xarici ölkədə yaşamaq çox çətindir. Bir tərəfdən

başqa insanlar, digər tərəfdən isə fərqli bir mədəniyyət. Bu cür cəmiyyətlərdə uyğunlaşmalısən, əks halda yaşamaq asan olmur. Bu cür cəmiyyətlər özünü yad hesab edənləri təcrid edir. İlk olaraq bir alman ailəsi ilə yaşadım, onların kiçik uşaqlarına baxırdım və ev işlərində onlara kömək edirdim. Dil öyrənmək üçün bütün vaxtımı sərf edirdim.

İlk olaraq alman dilini öyrənməyin lazım olduğunu gördüm, sonra isə ingilis dilini. Artıq məktəbə getmək üçün dili kifayət qədər öyrəndiyimə əmin idim. Almaniyada mənim attestatımı təsdiq etmədilər və buna görə də üç il davam edən məktəb proqramını təkrar etmək məcburiyyətində qaldım. Texniki kolleci bitirdikdən sonra kompüter mühəndisliyi üzrə universitetə daxil ola bildim. Almaniyaya və İsveçrə Universitetlərini 2011-ci ildə bitirdim və 2016-cı ildə öz şirkətimi qurdum.

Anam bu cür həyat tərzinin mənim üçün çox çətin olduğunu gördü və xoşbəxt olmadığımı hiss edirdi. Buna görə də geri dönməyimi istədi. Ancaq

mən özümü xoşbəxt göstərməli idim ki, anam narahat olub məni geri dönməyə məcbur etməsin. Bunu da yaxşı bilirdim ki, geri qayıtsam vətənimdə məni yaxşı heç nə gözləmir.

Bu il həm tibb mərkəzlərində, həm də digər yerlərdə skaner etməyə imkan verən "Data-Matrix" skanerini yaratmağı bacardım. Bir çox insan mənə gənc yaşlarımda heç kəsin bacara bilməyəcəyini bacardığımı söyləyirdi. Bəzən insan üzə olduğundan fərqli görünür.

Doğrudur, mən çox şey əldə etmişəm, amma həqiqətən xoşbəxtəm mi? Bunu heç kim bilə bilməz. Bu uzun səfərdə olmaq mənə bir şey öyrətdi: az şeyə nail olsan kifayətdir, ən yaxşısı, həmişə qohumlarının əhatəsində olmaqdır. Mənim üçün hər şey gecdir. Amma vətəni və qohumlarını tərk etmək istəyənlər üçün demək istəyirəm ki, vətəni və qohumlarını tərk edərək tək sızıntılar keçirəcəyiniz günü unutma!

Anna İsabell

Mühəndis-proqramçı

MƏRHƏMƏT

Mərhəmət nədir? Mərhəmət hər kəsin yaxşılığını istəyib, hər kəsə kömək etməyi arzulamaqdır. Mərhəmət bütün insanlar və canlılar üçün dünyanı etibarlı bir yer bilib, ona söykəyib yaşamaqdır. Hər kəsə və hər şeyə anlayışla, qayğıyla və şəfqətlə yanaşmaqdır. Mərhəmət hər kəsin, bütün varlıqların möhtac olduğu duyğudur. Mərhəmət ən gözəl hiss, bütün yaradılmışları bir-birinə bağlayan mənəvi duyğudur...

Mərhəmət nə gözəl şeydir, elə deyilmi? Ən çirkin insanı gözəl, ən yoxsul insanı zəngin edər. Allah bütün canlıların qəlbinə mərhəmət toxumu əkib. Əsas olan hansımızın bu toxumu böyütdüyü, hansımızın su belə vermədən qurumasını izləməsidir. "Verir, amma verərkən verdiyin kimsənin utancını görməmək üçün üzünü çevirirsənsə, onda sən doğrudan da mərhəmətlisən". Birinə edilən yardım onun qürurunu incidəcək ölçüdədirsə o insan nə mərhəmətdən danışa bilər, nə də vicdandan.

Bəzən belə bir sual verilir: Dünyada yaxşılıq qalib gələcəkmi? Bu dünyada qalib gəlmək, yəni tək öz canını bu dünyada qoruyub saxlamaq nəzərdə tu-

tulmur. Belə ki, insan tək özünü düşünməməli, daim digərlərinin problemləri və qayğıları ilə maraqlanmalı, bacardığı surətdə kömək etməlidir.

İnsan gərək daim öz nəfsi ilə mübarizə aparsın. Xasiyyətində olan çatışmazlıqları aradan qaldırsın. Çünki insan yaxşı və pis iş etməkdə azaddır. Buna görə də insan gərək mənəvi dəyərlərlə tərbiyələnsin ki, gələcəkdə onun etdiyi əməllər də gözəl və mərhəmətli olsun.

Günümüzün gəncləri, həmyaşıdlarım və hətta daha kiçiklər... ətrafıma baxıram, özümdən asılı deyil cəmiyyət üçün kədərlənməmək. Bilmirəm necə oldu, nə baş verdi sonradan böyüyən uşaqlara. Aradan elə uzun zaman da ötməyib, amma biz onlar qədər olarkən, yaxşı xatırlayıram, özümüzdən yaşca böyük birini gördükdə salam verər, ən əsası, hörmət etməyi bacardırıq. Kiçiklərə qayğı göstərər, sevgi ilə yanaşdıq, mənəcə, doğru olan da bu idi. Küçədə balaca pişik belə görsək mərhəmət edərdik.

Keçən gün yolda istəmədən bir qrup uşağın söhbətinə şahid oldum, normal söhbət deyildi, bu, uşaq söhbəti deyildi, "tema həll etmək"dən, dava üçün adam toplamaqdan danışdırlar,

bir-birlərinə xoşagəlməz sözlər deyirdilər, yaxınlaşıb nə baş verdiyini, bu təlaşlarının səbəbinin nə olduğunu soruşmaq istədim, sadəcə mənə qarşı bir çıxışları oldu: "Sən kimsən?", "səndənmi soruşacağıq necə danışacağımızı", "qızsan, işinlə məşğul ol" kimi ağır sözlərlə cavab verdilər mənə. Heç bir uşağa yaraşdırmazdım. Mən bu sözlərə uşaqdirlər deyə nə deyəcəyimi bilmədim, cavab tapa bilmədim, təəccüblə baxaraq qaldım. Mən sadəcə kömək etmək istəmişdim, onların mənə qarşı bu reaksiyalarını gözləməyirdim. Amma artıq hər gün yüzlərlə bu vəziyyətdə uşaq görürük. Artıq hər kəs alışıb, heç kəs səsini çıxarmır.

Kəsici alətlərdən istifadə edən, oyun yerinə dava axtaran, bir-birlərinə böyük insanlar kimi davranan uşaqlar yetişir və buna böyüklər mane olmağın yolunu tapa bilmirlər. Bu uşaqların bu şəkildə böyüməsinin səbəbi nə ola bilər axı, texnologiyamı, müasir yaşamı, cəmiyyətim, yoxsa valideynlərimi? Hansı ata-ana uşağının sağlam, vicdan və mərhəmət duyğusuna sahib bir fərd olmasını istəməz. Uşaqlar ata-analarından və ətrafındakı insanlardan sevgi, hörmət və mərhəmət istiqamətində

nə qədər gözəl nümunələr görsələr həyatları da elə formalaşar. Gənclər və uşaqlar ölkənin və millətin gələcəyidir. Yaxşı bir gələcək üçün onlara nümunə olun. Sevməyi öyrədin, mərhəmət etməyi, vicdanlı olmağı, ədalətli olmağı öyrədin.

Ən güclü insanlar ən çox bağışlamağı bacaran insanlardır. Gücünüz yetdiyi qədər mərhəmət edin. Əməlinizlə, hərəkətlərinizlə mərhəmət... Bunu da bacarmasız sözlə mərhəmət... Kiçik bir təbəssüm böyük bir ümid ola bilər. Barı bunu heç kimdən əsirgəməyək.

Aytən Fətullayeva

*Qardabani 3 saylı ictimai məktəbin
11-ci sinif şagirdi*

TÜRKDİLLİ XALQLARIN ƏXLAQI-ESTETİK ALƏMİ

NƏ VAXTSA AĞI QARADAN SEÇMƏYİN VAXTI GƏLƏCƏK

(Türk folklorunun estetikası və mənəvi əqidəsi)

Elizbar CAVELİDZE

(əvvəli ötən sayda)

Dədə Qorqudun son boyunun başlığı **“İç Oğuz Dış Oğuz asi olub Beyrək öldüğü”** adlanır. Boyun başlığı artıq bizə Oğuz tayfalarının parçalanmasından və bir-birinə qarşı mübarizədən xəbər verir ki, bu da oğuzlar ölkəsinin birliyi və qüdrətinin süqutuna səbəb olurdu.

Qazan üç ildə bir dəfə iç və kənar Oğuz bəylərini yığırdı və toplaşanların evlərini talan etdirirdi. Bu talan, əgər Orxan Şaik Gogyaya inansa, qədim Oğuz ənənəsinin çağırışı olmalıdır ki, bu da ta qədimdən bəri kollektiv və şəxsi hüquqların qarşılıqlı münasibətlərini tənzimləyirdi. Bunu, demək mümkündür ki, “podlaş” (*Osmanlının sonrakı dövrlərində bütün mallarını paylamaq yerinə qonaqlıq verilirdi. Bir çox primitiv mədəniyyətdə bənzər formalarda “potlaş” adıyla bilinən və var olan bir tətbiqdır - M.M.*) olaraq xatırladırlar. O, Türkiyədə yayılmışdı, bu hərəkəti “evin talan edilməsi” kimi qələmə verirlər. Müəyyən olunduğu kimi, bu müxtəlif formalarda baş verirdi. Məsələn, bəzən o, meydana nümayişkəranə təşrif buyurdu, bəzən də qonaqlığa dəvət olunan qonaqlarda şəxsi hüquq və ləyaqətini qazanmaq hissi oyanırdı və bu işləri yerinə yetirmək istəyirlər. İllah da ki, əgər ev yiyəsini məğlub edə bilərdilərsə, bu halda totemi və şəxsi hüquqlarını qazanırdılar. Lakin bu kobud və bəyan olunmuş yolun tərəfdarları olmayanlar qonaqlığı təşkil edən ev sahibindən bu hörmətə layiq olmağa razı idilər (*Bu barədə bax:*

D.Q.K., səh. 302-303).

Qisası, bu dəfə Qazanın evinin talan edilməsində dış oğuzlar iştirak etməyiblər. Bunu öz hüquqlarının tapdanması kimi hesab etdilər, Qazana qarşı qəzəbləndilər və onun yanına getmədilər.

Qazan onların gəlməməyinin səbəbi ilə maraqlandı və qulbaşını bunu öyrənmək üçün göndərdi. Aruz göndərilənə birbaşa dedi ki, Qazan “evin talan edilməsində” bizə iştirak etməyi tapşırmadığından “biz onun düşməniyik, bunu o bilməlidir”. Aruz bütün bəyləri topladı və onlar Qurana əl basıb sədaqət andı içdilər. Sonra Qazanın sədaqətli dostu olan öz kürəkəni Beyrəyi sınamaq istədi və bəylərə dedi: Guya onun köməkliliyi ilə Qazanla barışmaq istəyirik. Bizə müti olarsa, xoş! Olmazsa qılıncıla doğrayaq, Beyrəyi başımızdan rədd edəndə bizim işimiz tərsinə getməz. Beyrək dəvətlə razılaşdı və Aruzun yanına getdi. Orada Qazanla düşmənçiliyi tələb etdilər, Beyrək buna mədəni şəkildə rədd cavabı verdi. Aruz quduzlaşdı, yerindən qalxıb Beyrəyin saqqalından yapışdı. Burada Beyrək söylədi:

“Aruz, mana bu işi edəcəğın bilsəydim,

Qaraqucda Qazılıq atuma binərdim!

Əgni bərk dəmür donum geyərdim!

Qara polad uz qılıcım belümə bağlardım!

Alın-başa qunt işuğum urardım!

Qarğu dalı altmış tutam süğümü əlümə alurdım.

Ala gözlü bəgləri yanıma salırdım!

Qavat, mən bu işi duysam, sana böylə gəlürmüydüm?!

Aldayuban ər tutmaq övrət işidir, Övrətindənmi ögrəndin, sən bu işi, qavat?!” (D.D.K., səh. 173; D.D.K., səh. 148; O.D.D.K.K., səh. 201).

Aruz bu sözlərə görə çox hirsləndi, Beyrəyin saqqalından yapışdı, heç bir bəy onu öldürmək istəmədiyindən Beyrəyin sağ ayağına qılınc çaldı. Beyrək qana bulaşdığından güclə çadıra yetdi və dedi: “Yarın qiyamət günündə mənim əlüm Qazan xanın yaqasında olsun, mənim qanım Aruza qorsa!” və əlavə etdi:

“Qaytabanda dəvələrim bozlatmadın,

Qaraqucda Qazılıq atım kişnətmədin,

Ağca qoyunlarım mənrişmədin.

Ağca yüzlü qızım-gəlinüm əksəşmədin,

Ağca yüzlü görklimi Aruz oğlu Basat

gəlib almadın,

Elüm-günüm çapmadın,

Qazan mana yetişsün,

Mənim qanım Aruza qomasun.

Ağca yüzlü görklümü oğluna alı versün.

Axirət haqqını halal etsün.

Beyrək padşahlar padşahı Haqqa vasil oldı,

bəllü bilsün!”

Beyrəyin ölümünə görə ümumxalq matəm elan edildi. Qazan qoşunu topladı, döyüş üçün hərəkətə keçdi. Qaydaya görə, əvvəlcə təkbətək döyüş olmalı idi. Hamı bir əleyhdarı seçdi. Dəstələr sıraya düzüldülər, lakin elə ilk döyüşdə Qazan Aruzu məğlubiyyətə uğrattı və başını vurdurdu. Bunu dış oğuzlar görəndə hamısı atdan düşdü, Qazandan bağışlanma xahiş etdilər və əllərindən öpdülər. Qazan onları bağışladı. Lakin Aruzun evini dağıtdı və elini-gününü yağmalatdı. Oğuzların bu savaşı belə başa çatdı. Dədən Qorqud gəldi, şadlıq çaldı, qazi ərənlərin başına nələrin gəldiyini söylədi. Bu bəndi yuxarıda vermişəm, lakin bu, bütün əsərin leytmotivini, Oğuz xalqının dünyagörüş inamını və estetik-əxlaqi məcəlləsini bizə verdiyindən, yenə də onu əsaslandırmaqla əsərin qısa təhlilini başa çatdırmaq istəyirəm:

“Qanı dedigim bəg ərənlər,

Dünya mənim deyənlər?

Əcəl aldı, yer gizlədi.

Fani dünya kimə qaldı?

Gəlimli-gedimli dünya!

Son ucı ölümli dünya!” (D.D.K., səh. 176; D.D.K., səh. 151; O.D.D.K.K., səh. 204).

* * *

Biz yuxarıda bütün boyların Oğuz, daha doğrusu, türkdilli tayfaları tərəfindən işlənilib hazırlanan etik-əxlaqi və istərsə də estetik qavrayış ənənələrinə və qaydalarına əsaslanan süjet məhvərini, onun semantik arenasını müzakirə etdik ki,

bu da bu təhlil olunan eposda çoxlu baxış dairəsi ilə özünü büruzə verib.

Nəhayət, əgər eposda qaldırılan motivlərə və tematik pillələrə varsaq, bu cür mənərə alarıq: Hər şeydən öncə nəslin və yaxud övladlıq və övladsızlıq problemi özünü göstərir. Nəslin baxış dairəsi ilə oğula üstünlük verilir, oğul ailənin bürcüdür, lakin döyüşdə və savaşa özünü göstərməmiş ona ad qoymurlar və igid hesab etmirlər. Barı, elə burada vurğulayacağam ki, Oğuz igidləri üçün at sürməkdə, qılınc savaşı və güləşdə igidlərdən geri qalmayan qızı layiqli adaxlı hesab edirdilər. İgidlər isə döyüş sənəti və fiziki qüvvədən başqa mənəvi ucılığa, sədaqətə, andı pozmamaya, dosta xəyanət etməməyə malik olmalıdırlar. O, dostunu bədbəxtlikdən xilas etməyincə öz xoşbəxtliyi barədə düşünmürdü. Ata-oğul, ana-oğul münasibətləri problemi geniş şəkildə verilmişdi. Yaxşı oğul nə anasının, nə də atasının sözündən çıxmır və sözünü yerə salmır. Lakin düzgün olmayan baxış dairəsinə və düzgün olmayan mənəvi mövqeyə görə xaincəsinə olan hallar, o cümlədən ov ovlamaq tez-tez təhlükəyə səbəb olur. Eləcə də dərin yuxuya getmək, elə “kiçicik ölümə” görə Oğuz igidi məğlubiyyətə uğrayır və əsir düşür. Və ən başlıcası, qəhrəmanın gələcək taleyinin həllində yuxunun böyük əhəmiyyəti vardır.

Eposda adlı-sanlı Oğuz bəylərinin xarakterizə olunmasına böyük yer ayrılır. Onların döyüş və savaş mənərələri inandırıcı şəkildə verilmişdir. Oğuz bəylərinin təsvirindən başqa igidliyinə, sədaqətliyinə, səmimiyyətinə görə sahibindən də artıq olan bir çobanın siması diqqətəlayiqdir. Eposun əsas mövzusu hər halda məhəbbət və aşiqanəlikdir ki, bu da gəlinlə bəy arasında müqavimət olaraq inkişaf edir, lakin axırda yaxşılıqla və xeyirxahlığın qələbəsi ilə bitir. Bütün bunlar təbiətin ağışında və oğuzların yaşamalığı olduğu təbii mühitdə sərgilənib ki, bu da eposun bədii boyasına və harmoniyasına bilavasitəlik verir.

(davamı gələn sayda)

Gürcü dilindən tərcümə edən:

Mirzə MƏMMƏDOĞLU

NİDERLAND – PƏRDƏ ARXASINDAKI GERÇƏKLƏR URBANİZASIYA 20. DAM MEYDANINDA GÜNƏŞLİ BİR GÜN

(əvvəli ötən sayda)

Amsterdam Niderlandın, lap elə Avropanın və dünyanın da turizm mərkəzlərindən biridir. Kanalları ilə “Şimalın Venesiyası” adlandırılan bu şəhər az qala turistlərin ilboyu axın etdiyi, ayaqaltına çevirdiyi bir şəhərdir. Amsterdamı dünyaya turizmin ən hərəkətli marşrutlarından birinə çevirən bir tərəfdən görməli, gözəməli yerlərinin bolluğudursa, digər tərəfdən bu şəhər özünün “Qırmızı fənərlər küçəsi”ndən başlayan “seks cənnəti” ilə, dünyanın əksər ölkələrində “qadağan olunmuş meyvə” sayılan “narkotik cənnəti” ilə məşhurdur. Başqa ölkələrdə fahişəliklə məşğul olmağa, narkotik maddələrdən istifadə etməyə görə cəzalar, hətta ölüm cəzası belə nəzərdə tutulduğu halda Niderlandda bütün bunlar aradan qaldırılmış, bu nemətlərdən dadmaq istəyənlər üçün “yalançı cənnət” yaradılmışdır.

Fevralın əvvəllərində Amsterdamda günlük-günəşlik bir havanın ləzzətini yaşayan minlərlə turist dolaşdığı küçə və meydanların qələbəliyinə qarışmaq adamın könlünə qəribə bir rahatlıq bəxş edirdi.

Birincisi, belə bir hava ilin-günün bu vaxtında heç ələ düşən deyil. Nədən ki, buralarda hələ qışın oğlan çağıdır, yağış-qar mövsümüdür.

İkincisi, turistlərin uzaqlarda – vətənlərində, evlərində buraxıb gəldikəri, gündəlik yaşayışlarında zor-xoş əməl etmələri gərəkən milli davranış buxovlarını yenidən ayaq basdıqları bu yerlərdə hərəkət azadlığı əvəz etmiş, bunu onların üz-gözündə əks olunan məmnunluq ifadəsindən də sezmək mümkündür. Onlar doğma yerlərində sıxıldıqları mental dəyərlərdən, davranış qaydalarından, əxlaq normalarından, birgə yaşayış üçün tələb olunan digər məhdudiyətlərdən, qısa bir müddət də olsa, azad olduqlarının sevincini yaşamaqda idilər. “Kimdir bizi tanıyan” – deyib, turistliyin bəxş etdiyi sərbəstliyi son damlasına qədər yaşamaq istəyirdilər. Nə demək olar, insan xisləti hər zaman belədir. Turistlərin daha çox ziyarət edib dolaşdığı Amsterdamın küçə və meydanlarında siqaret kötüklərinin çoxluğu adamı bunun turistlərdən qalma bir “iz” olduğuna inandırır. Nədən ki, Amsterdamın başqa səmtlərində, turistlərin seyrək-seyrək görüldüyü yerlərdə belə bir mənzərə ilə qarşılaşmaq, belə bir halı müşahidə etmək mümkün deyil. Çoxsaylı siqaret kötükləri bunu turistlərin əməli saymağa, onların ayağına yazmağa imkan verir. Elə gözümüzlə gördüklərimiz də bunu təsdiqləyir.

Adamların hər yerdə qayıq-qayıq qaynaşmasının, turistlərin küçə və meydanları doldurmasının digər bir səbəbi də, koronavirusun hələ beyinlərdə rəsmiləşməməsi, ÜST-ün hələ onu pandemiya elan etməməsi ilə bağlı idi.

Dam meydanında iynə atsan yerə düşməzdi. Səmtsiz, diqqətsiz bir hərəkətlə kiminsə ayağını tapdılamağın, kiminləsə toqquşmağın an məsələsi idi.

Dam meydanı təxminən yüz metr eni, iki yüz metr uzunluq olan bir meydanıdır. Meydanın qərbində Niderland Kral Sarayı yerləşir. Neoklassik üslubda tikilmiş bu tarixi bina 1655-1808-ci illərdə şəhərin bələdiyyə binası kimi fəaliyyət göstərmiş, yalnız 1808-ci ildən Kral Sarayı funksiyasını yerinə yetirməyə başlamış və bu funksiyayı bu gün də yerinə yetirməkdədir. Sözarası onu da deyim ki, bu, Niderland kralının ölkədə mövcud olan üç sarayından biridir. Amsterdam Kral Sarayı memar Yakob van Kampenin əsəridir. Tikintisinə 1648-ci ildə başlanılan bina 1655-ci ildə bələdiyyənin ixtiyarına verilmişdir. Qədim Roma tərzində tikilmiş bina bu gün də görənləri öz əzəməti ilə heyrləndirməkdədir. Sarayın tikintisində istifadə olunmuş sarımtıl daşların Almaniyadan gətirildiyi söylənilir. Zamanın rüzgarları, qarı-yağışı bu sarımtıl daşların rəngini tündləşdirsə də, bu daşlardan inşa olunmuş Amsterdam Kral Sarayı öz əzəmətini qoruya bilməmiş, onun bu əzəmətini görüb dəyərləndirən insanlar tərəfindən dünyanın səkkizinci möcüzəsi hesab edilməkdədir.

Dam meydanını əhatə edən binalar, tikililər arasında Madam Tüso muzeyi və Yeni Kilsə (Nieuw Kerk) də ziyarətçilərin diqqətini cəlb edir. Meydanın digər başında, Kral Sarayı ilə üzbuüz İkinci Dünya müharibəsi qurbanlarının xatirəsinə 1956-cı ildə ağ daşlardan ucaldılmış abidə yerləşir və yüzlərlə turistin yaşanan anları əbədiləşdirmək üçün bu abidənin fonunda şəkil çəkdirdiklərinə şahidlik etmək mümkündür.

Dam meydanı ilə tanışlığı davam etdirərkən, maraqlı bir mənzərənin şahidi oldum və bu barədə bir qədər geniş bəhs etməyi düşünürəm.

Dam meydanının günbatar səmtində dalğalanan bir neçə Fələstin bayrağı diqqəti cəlb edirdi. Əslində bu bayraqların dalğalandırıldığını söyləmək daha doğru olardı. Nədən ki, hava sakit, günlük-günəşlik idi. O səmtə yaxınlaşdıqda bir neçə ərəbin əyri-üyrü çubuqlara keçirib Fələstin bayraqlarını əllərində sağa-sola yellətdiklərinə şahidlik edə bildim. Bayraqları dalğalandıranların bu yöntəmlə Fələstin xalqının haqq səsinə dünyaya çatdırmaq istədikləri ortada idi. Bu həmin vaxtlar idi ki, ABŞ prezidenti Donald Tramp onillərdir çıxmaza girmiş Fələstin probleminin çözümünə dair yeni bir “yol xəritəsi” ilə gündəmə düşmüşdü və dünyanın xəbər qaynaqları da Trampın bu iddiasını tirajlamaqla məşğul idilər. Görünən o idi ki, Fələstin ərəbləri Tramp cənablarının

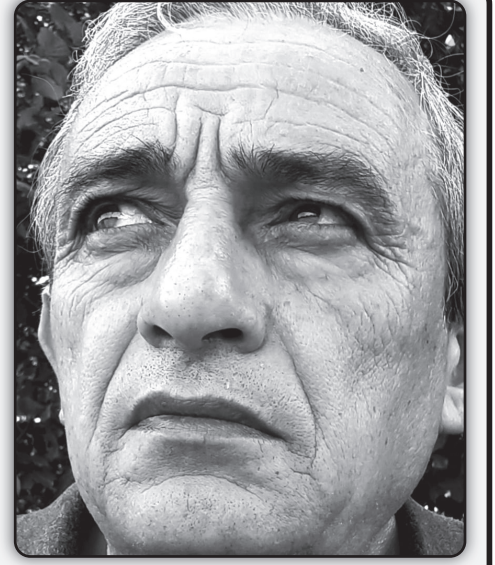
planından əndişəyə düşmüş və narazılığını bu yöntəmlə dünyaya anlatmaq istəyirdilər. Dünya isə onların problemini anlamaq, eşitmək belə istəmir. O üzəndən bu fikirdəyəm ki, anlayan, eşidən olsa idi yetmiş ildə bunu çoxdan edərdi. Deməli, Fələstin adlı bu problem dünya xanımının eyninə deyil.

Fələstinlilərdən bir qədər aşağıda, meydanın cənub-şərq tərəfində isə Asiyadan gəldikləri bəlli olan bir qrup qıyıqgözlü adam lövbər salmışdı. Onlar böyük, rəngli stendlər vasitəsilə üzgözündə işgəncə izləri olan adamların təsvirlərini təqdim edirdilər. Orasını da deyim ki, onların təqdimatı, ifadə tərzini fələstinlilərinkindən daha səliqəli, daha diqqət çəkən idi. Əvvəl-əvvəl bu adamların kim olmasını, nəyə etiraz etdiklərini kəsdirə bilməsəm də, sonunda içimdəki marağı basa bilmədiyimdən onlara yaxınlaşmaq və kimliklərini öyrənmək qərarına gəldim. Orasına da diqqət yetirmişdim ki, bu adamların başları üzərində heç bir bayraq dalğalanmırdı. Onlar stendlərin qarşısından keçən adamlara vərəqələr paylamaqla özlərini tanıdırırdılar. Onlar mənə rus dilində yazılmış bir vərəq verdilər ki, mən burada yazılanlardan onların çinli olduqlarını, Çində təqib və işgəncələrə məruz qaldıqlarını öyrənə bildim.

Falun Dafa və ya Falunqun adlanan dini-sosial, bəlkə də dini-siyasi təşkilatın təmsilçiləri olan bu adamlar Çin hökumətinin, Çin Kommunist Partiyasının bu təşkilata qarşı yeritdiyi qanlı repressiya barədə dünyanı məlumatlandırmaq istəyirdilər. 1999-cu ilin iyulundan Falunquna qarşı başladılan bu qanlı divan tutmalar nəticəsində onun yüzminlərlə üzvünün bir çoxu qətl edilmiş, bir hissəsi ölkədə mövcud olan həbs düşərgələrinə salınmış, bir qismi isə Çini tərk etmək məcburiyyətində qalmışdır. Dam meydanında stend qurmuş çinlilər məhz bu olayları dünyanın dörd bir yanından gəlmiş adamlara belə bir yöntəmlə anlatmağa çalışırdılar.

Çindən zaman-zaman gələn, dünya siyasətçilərinin Çinə qarşı təzyiq vasitəsi kimi istifadə etmək istədikləri insanın təməl hüquqlarının pozulmasına dair xəbərlər 2020-ci ilin əvvəllərində daha çox intensivləşmişdi. O sırada uyğur türklərinə qarşı aparılan repressiv təzyiqlərə dair məlumatlar da çoxalmışdı.

Elə bu aralarda, koronavirusun insanları evdə qalmağa məcbur etdiyi günlərdə mən “Finansial Times” qəzetinin Çin bürosunun keçmiş rəhbəri Riçard Makreqorun “Partiya: Çin kommunist hakimlərinin gizli dünyası” (The secret world of China’s communist rulers) adlı kitabını oxuyurdum. Müasir Çin gerçəkliklərini – iqtisadi sıçrayışı, idarəçilikdə kommunist partiyasının rolu, idarəol-

unmanı izləyən zorakılıqların səviyyəsi və əlbəttə ki, Falunqun üzvlərinin təqibi məsələlərini bir araşdırıcı qəzetçinin təsvirlərindən öyrənmək imkanım oldu. Makreqor bu irihəcmli əsərində Çin kommunistlərinin Falunqun ideyasına tərəfdar olanların başına açdıqları tərs dəyirman barədə də məlumatlar verir. Qısa kəssəm, oxunmalı kitabdır. Çin kommunistlərinin bir çox gizli oyun və mətləblərindən ustalıqla bəhs edən bir kitab olduğu ortadadır.

Bununla da Dam meydanında gördüklərim barədə danışmağa ara vermək istəyirdim. Amma meydana fələstinlilərin və çinlilərin etiraz piketlərinin fonunda daha aydın görünən, daha əzəmətlə dalğalanan iki bayraq diqqətimi cəlb etdi. ABŞ və İsrail bayraqları. Rəsmi geyimli ABŞ və İsrail bayraqdarları öz ölkələrinin bayraqlarını dalğalandırmaqla sanki, fələstinlilərə və çinlilərə sizin problemlərinizin çözümü bizim əlimizdədir mesajını vermək istəyirdilər.

Bir qənaətimi də söylədimmi bu bölümə nöqtə qoyacağım yəqindir.

Amsterdama turist kimi gələnlərin əksəriyyəti istər fələstinlilərin onillər ərzində gördükləri əzaba, istər də çinlilərin məşəqqətlərinə vaxt ayıracaq, onlarla ilgilənəcək durumda deyillər. Onlar heç Amsterdama bu məqsədlə də gəlməyiblər. Onlar monoton iş-güclərindən, ailəməişət problemlərindən, streslərdən uzaqlaşmaq, Amsterdamın görməli yerlərini seyr etməklə müvəqqəti də olsa onları sıxan qayğılardan arınmaq üçün üç-beş günlük istirahəti özlərinə rəva bilənlərdir. Amsterdama gəlmək üçün xeyli vəsait xərcləmiş turistin bu ağrıları duymaq, bu acıları özünü küləşdirmək kimi bir marağı yoxdur. O, buraya gözəlliklərin seyrinə dalmaq, fərqlilikləri, müxtəliflikləri görmək üçün təşrif buyurub. Onu laqeydlikdə, etinasızlıqda təqsirləndirməyə tələsməyin. O da enində-sonunda bir insandır. Əgər başqa bir vaxt, başqa bir məkan olsaydı, bəlkə də nəse düşünər, diqqət yetirər, ən azından təssəli verə bilərdi. Sadəcə indi buna nə vaxt, nə də imkan var. Vaxt az, Amsterdamda isə görüləsi yerlər çox.

(davamı gələn sayda)

Afiq MUXTAROĞLU
Niderland

Qəzet 17 iyun 2015-ci il tarixindən nəşr olunur.

Yeni YOL

15 Sentyabr
2022-ci il
№ 017 (164)

İCTİMAİ QƏZET yeni yolqazeti@gmail.com "Yeni Yol" mətbuat agentliyi tərəfindən nəşr olunur. HAQQIN SÖZÜ - SÖZÜN HAQQI

2022-Cİ İLİN MİLLİ MÜƏLLİM MÜKAFATININ FİNALÇILARI AÇIQLANIB

Milli Müəllim Mükafatının 5 finalçısı məlumdur. Onlardan biri oktyabrın 5-i Dünya Müəllimlər Günündə Milli Müəllim Mükafatının sahibi olacaq. Qalibə pul mükafatı olaraq şirkətin baş sponsoru – Qudavadze-Patarkatsişvili Fondu tərəfindən **15 000 lari** verəcək. Ən yaxşı onluğun qalan üzvlərinə isə "Liberty Bank" mükafat verəcək.

2022-ci ilin Milli Müəllim Mükafatının finalçılarını Ukrayna Qlobal Mükafatının 2017-2021-ci illərin qalibi olan müəllimlər açıqlayıb. Finalçılar bunlardır:

- **Mixeil Labartgava** – "Şavnabada" Müstəqil Milli Gimnazianın kimya müəllimi;
- **Nana Mqaloblişvili** – Çoxatauri Mükəddəs Məryəm adına dini məktəbin gürcü dili və ədəbi-

yyat müəllimi.

• **Roland Şavadze** – Xulo bələdiyyəsinin Mekeidzələr kəndinin ictimai məktəbinin ingilis dili müəllimi;

• **Sopio Dzirqraşvili** – Kutaisi 33 sayılı ictimai məktəbin xüsusi müəllimi;

• **İra Dzirkvadze** – Tsalka bələdiyyəsinin Qumbati kənd ictimai məktəbinin gürcü dili və ədəbiyyat, ingilis dili müəllimi.

Milli Müəllim Mükafatı Təhsil Koalisiyası, Təhsil və Elm Nazirliyi, Müəllimlərin Peşəkar İnkişafı üzrə Milli Mərkəz arasında bağlanmış memorandum əsasında 2017-ci ilin 13 mayında təsis olunub. Qeyd olunan təşəbbüs Gürcüstanda artıq 6-cı dəfədir həyata keçirilir və müəllimlərin populyarlaşdırılması istiqamətində fəaliyyət göstərən "The Global Teacher Prize"nin bir hissəsidir.

Müsabiqənin baş sponsoru Qudavadze-Patarkatsişvili Fondu, qızıl sponsoru isə "Liberty Bank"dır. Dəstəklilər: Gürcüstanın Təhsil və Elm Nazirliyi, Müəllimlərin Peşəkar İnkişafı üzrə Milli Mərkəz, İlia Dövlət Universiteti, "EPAM Georgia", Konsultasiya və Təlimlər Mərkəzi (ctc), Birinci kanalın "Teleməktəb" layihəsi və "Maverik" rəqəmsal-kreativ agentlik.

Mənbə: akhaliganatleba.ge

XARİCİ ÖLKƏ VƏTƏNDAŞLARI ÜÇÜN VİZA REJİMİ SƏRTLƏŞDİRİLƏ BİLƏR

Gürcüstan hökuməti xarici ölkə vətəndaşları üçün viza rejimini sərtləşdirmək niyyətindədir. Hökumət bununla bağlı hazırladığı qanun layihəsini artıq parlamentə təqdim edib. Qanun layihəsinin parlamentin payız sessiyasında müzakirəyə çıxarılacağı gözlənilir.

Yerli mətbuatın yaydığı məlumata əsasən, dəyişikliklərdə vizasız rejimdən istifadə edən və ölkədə 90 və

ya 180 gün qala bilən əcnəbilər üçün "Gürcüstan giriş və qalma üçün fərqli rejim" yaradılmasından bəhs olunur. Ölkələrin tam siyahısı Gürcüstan hökumətinin 256 sayılı qərarında verilib.

Dəyişikliklərə əsasən, immiqrasiya vizası almaq üçün Gürcüstan Xarici İşlər Nazirliyinə müraciət proseduru da dəyişir. İzahatda bildirilir ki, əcnəbilər çox vaxt mövcud qanunvericiliklə müəyyən edilmiş imkandan sui-istifadə hallarına yol verirlər. Onlar Gürcüstan immiqrasiya məqsədi ilə deyil, qısamüddətli səfər edərək daxil olurlar və immiqrasiya vizası üçün Xarici İşlər Nazirliyinə sonradan müraciət edirlər.

"Onların məqsədi uzunmüddətli perspektivdə yaşayış icazəsi əldə etməkdir. Bunun üçün qanunla müəyyən edilmiş müvafiq kateqoriyalı vizaya malik olmaq lazımdır ki, bu da öz növbəsində digər ölkələrin vətəndaşlarını qeyri-bərabər vəziyyətə salır və eyni zamanda, dövlət nəzarətinin elementi nəzarət təhlükəsizliyindən kənar qalır", - deyərək məlumatda bildirilir.

ÖLKƏDƏ 216 MİN 274 NƏFƏRİN VAXTI KEÇMİŞ KREDİT BORCU VAR

Gürcüstanda vətəndaşların vaxtı keçmiş kreditlərinin sayı yenidən artıb. Cari ilin iyul ayına olan məlumata görə, Gürcüstanda 216 min 274 nəfərin vaxtı keçmiş (31 gündən 1095 günə qədər) kredit borcu var.

"ASC Creditinfo Georgia"nın yaydığı məlumata əsasən, kredit borcu olan şəxslərdən 134 min 81 nəfəri sıradan vətəndaş, 173 min 256 nəfəri Gürcüstan Milli Bankı tərəfindən tənzimlənən maliyyə qurumları, 3120-si isə müxtəlif şirkətlərdir.

Iyul ayına olan məlumata görə, Gürcüstanda 1 milyon 877 min 209 aktiv kredit var və aktiv müqavilələrin ümumi kredit öhdəliyi 912 milyard 405 milyon 694 min 870 lari təşkil edir.

Qeyd edək ki, Gürcüstan hökumətinin təşəbbüsü ilə 2019-cu ilin yanvarında adları "Qara siyahı"ya düşən 600 mindən çox vətəndaşın kredit borcları silinib.

Bu təşəbbüs kreditin əsas məbləği 2 min lardan çox olmayan və son bir ildə krediti ödəməyən borc sahiblərini əhatə edib.

ÖLKƏDƏ ƏHALİNİN 79,8 FAİZİ INTERNETDƏN İSTİFADƏ EDİR

Milli Statistika Xidmətinin məlumatına görə, Gürcüstan əhalisinin 79,8 faizi internetdən istifadə edir. Bu da ötən illə müqayisədə 2,4 faiz çoxdur.

Məlumat əsasən, son 3 ayda aparılan sorğu nəticəsində məlum olub ki, ən azyaşlı internet istifadəçisinin 6 yaşı var. İnternetdən istifadə edənlərin 92,8 faizi şəhərlərdə yaşayır. Qadın və kişi istifadəçilərin sayı demək olar ki, bərabərdir.

İnternet istifadəçilərinin 95,9 faizi sosial şəbəkələrlə maraqlanır və onların da 91,2 faizi audio-video materiallara baxır. İstifadəçilərin yalnız 49,3 faizi qəzet, jurnal və onlayn xəbərləri oxuyurlar.

Qeyd olunur ki, internet istifadəçilərinin 60,3 faizi kompüterlə təmin olunublar. Bununla belə, əhalinin 88,1 faizi internetdən mobil telefonlar vasitəsilə istifadə edir.

GÜRCÜSTANDA RUSİYA VƏTƏNDAŞLARININ BİZNES STRUKTURLARININ SAYI ARTIB

Milli Statistika Xidmətinin məlumatına əsasən, Gürcüstanda biznes strukturları yaradan Rusiya vətəndaşlarının sayı artıb. Martın 1-dən avqustun 1-dək Gürcüstanda Rusiya vətəndaşlarına məxsus 7459 biznes subyekti qeydiyyatdan alınıb.

Qeydiyyatdan keçmiş Rusiya vətəndaşlarına məxsus biznes müəssisələrinin 544-ü Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyət (MMC), 6913-ü fərdi sahibkarlıq subyekti, 2-si isə xarici müəssisələrin filiallarıdır.

Təsisçi:
"Gürcüstan Gənclərinə Yardım
və Maarifləndirmə Təşkilatı"

Redaktor:
Azər MUSAOĞLU
Yayım direktoru:
Hacı BƏKİROĞLU
Qrafik dizayn:
Elsevər ƏHMƏDOV

ÜNVAN: Qardabani şəh., Kolxoz küç. 4
TEL: (+995) 555 96 18 68
599 54 12 92
EMAIL: yeni yolqazeti@gmail.com

Redaksiyaya gələn əlyazmalar geri qaytarılmır və onlara rəy verilmir. Müəlliflə redaksiyanın mövqeyi müxtəlif ola bilər. Qəzet hələlik ictimai əsaslarla yayımlanır və pulsuz paylanır. Qəzetdə müxtəlif informasiya agentliklərinin xəbərlərindən də istifadə olunur.